

การพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรด้วยการมีส่วนร่วม
ของชุมชนตำบลจี้วราย

Guideline Development for Teenage Prevention and Solution Pregnancy by Community
Participatory, Ngewrai sub District.

พรธมน สุริยสาร

Phatsamon Suriyasarn

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3 อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

Ngewrai 3 Health Promoting Hospital, Inburi District, Singburi Province.

โทรศัพท์: 08-1947-1823; E-mail: phatsamon405@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสถานการณ์และปัญหาของการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (2) พัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (3) ศึกษาประสิทธิผลของแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3 กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ในผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) พัฒนาชุมชน ครู แม่บ้านสาธารณสุข จำนวน 9 คน และในช่วงศึกษาประสิทธิผล กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนและผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการจำนวนกลุ่มละ 30 คน เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพโดยการจัดหมวดหมู่ข้อมูล ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณเป็นร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาพปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นในชุมชนมีแนวโน้ม

เพิ่มขึ้น สาเหตุมาจาก ครอบครัวขาดความอบอุ่น การขาดความรู้ ขาดผู้ให้คำปรึกษาที่ไว้ใจ ใช้สื่อ ไม่ถูกต้อง และแนวทางการดูแลของชุมชนไม่ชัดเจน (2) การพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่น มีดังนี้ การอบรมความรู้และทักษะ แก่เยาวชนและผู้ปกครอง เพิ่มการเข้าถึงบริการ โดยการใช้สื่อ การให้คำปรึกษาจากบุคคลที่ไว้ใจ (แม่คนที่ 3) และการเยี่ยมบ้านร่วมกันทุกภาคส่วน (3) ประสิทธิผลของแนวทางการป้องกันและแก้ไขฯ พบว่า บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความชัดเจน วัยรุ่นมีความพึงพอใจในการอบรมในระดับมาก และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความพึงพอใจมากกับแนวทางการดำเนินงาน และผลการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นจากปี 2559-2561 ลดลงจนไม่เกิดการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่น

คำสำคัญ : การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร; การมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

This participatory research was aimed; (1) to study the situation and problem of teenage pregnancy, (2) to develop guideline for prevention and solution, and (3) to study the effectiveness of guideline for prevention and solution in teenage pregnancy of Ngewrai 3 health promoting hospital. The sample was consisted of nine stakeholders; such as public health officers, community leaders, public health volunteers, teachers and housekeeper, which selected by purposive sampling and the sample for the effectiveness study was 30 students and 30 parents. The research instruments were consisted of focus group, interview and questionnaire. The qualitative data were analyzed by categorized the data, and the quantitative data were analyzed by percentage, mean and standard deviation.

The result revealed that; (1) The teenage pregnancy problem had tent to increase that caused by lack of warmth families, lack of knowledge, lack of trusted counselors, wrong use of social media and unclear about the practice guideline of community. (2) The development guideline for prevention and solution in teenage pregnancy had knowledge and skill trainings for youths and parents, more accessibility of social media, have trusted counselors, and home visit which collaborate of all sectors. (3) The effectiveness of guideline for prevention and solution in teenage pregnancy found that the role of stakeholders clearly, teens had high level of satisfaction in training, public health officers had

high level of operation guideline, and teenage pregnancy had decreased between 2016-2019 until there is no teenage pregnancy.

Keyword: Teenage Pregnancy; Community Participation

บทนำ

การพัฒนาประเทศเพื่อให้ก้าวทันเทคโนโลยีในปัจจุบันส่งผลต่อรูปแบบของครอบครัวไทย วิถีคิดของคนในสังคม ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมทางสังคมไทย^[2] เป็นส่วนที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มประชากรที่มีอายุ 10 – 19 ปี หรือที่เรียกว่า “วัยรุ่น” เช่น ปัญหาความรุนแรง ปัญหายาเสพติดการใช้สื่อเทคโนโลยีในทางที่ไม่เหมาะสม และปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น หรือที่เรียกว่า “ท้องวัยรุ่น” ซึ่งประเด็นสำคัญของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยการศึกษาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากวัยรุ่นสู่การเป็นวัยผู้ใหญ่ กลายสภาพเป็น “แม่วัยรุ่น” หรือ “พ่อวัยรุ่น” ซึ่งสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นนับว่า เป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยที่มีความซับซ้อน และส่งผลกระทบในมิติต่าง ๆ ต่อประเทศ เช่น มิติด้านสังคม มิติด้านเศรษฐกิจ และมิติด้านสาธารณสุข^[6] จากปัญหาการตั้งครรภ์วัยรุ่นที่เกิดขึ้นได้ผลักดันให้หน่วยงานต่าง ๆ ทุกระดับดำเนินการศึกษาเพื่อมุ่งเสนอแนวทางในการแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยมีการศึกษาถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรพบว่า พฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของเด็กโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ความรู้ ทักษะคติมีความสัมพันธ์

เชิงบวกต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ^[3] และปัจจัยที่มีอิทธิพล คือ ค่านิยมทางเพศ สัมพันธภาพในครอบครัว และสาเหตุการมีเพศสัมพันธ์^[1] แนวทางการแก้ไขโดยมีการพัฒนารูปแบบการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย ความรู้เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ ทักษะการใช้ถุงยางอนามัย การป้องกันการตั้งครรภ์ และการจัดการปัญหาที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ การใช้การอบรมเพิ่มความรู้ในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน และควรให้เพิ่มการมีส่วนร่วมของบิดามารดา ผู้ปกครอง และโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน^[4] ในส่วนของจังหวัดสิงห์บุรีสภาพปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรพบว่าอัตราตลอดมีชีพต่อพันคนในวัยรุ่นหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ในปี พ.ศ. 2558 พบ 17.72 ปี พ.ศ.2559 พบ 19.2 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น^[8] ส่วนสภาพปัญหาการเกิดการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของตำบลจั่วราย เขตรับผิดชอบของ รพ.สต.จั่วราย 3 พบว่า ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 5 ราย ปี 2558 จำนวน 8 ราย ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 6 รายซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (สรุปรายงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจั่วราย 3 ปี 2557 – 2559) สอดคล้องกับสถิติการตลอดมีชีพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี และผลการเก็บข้อมูลความรู้เรื่องเพศศึกษาในการดูแลตนเองในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปี พ.ศ. 2559 พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ถึงแม้ว่าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจั่วราย 3 ได้นำนโยบายจากส่วนกลางมาใช้ในการดูแลกลุ่มวัยรุ่นในชุมชนอย่างต่อเนื่องคือการจัดการอบรมความรู้ต่าง ๆ ที่จำเป็นตามวัย และการติดตามเยี่ยมกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ก็ยังไม่เกิดความยั่งยืนในการลดความรุนแรงของปัญหาเนื่องจากการทำงานเป็นแบบขนานขึ้นคือต่างทำหน้าที่

ของตนเองยังไม่ได้นำปัญหามาหาแนวทางการแก้ไขร่วมกัน และในการทำประชาคมหมู่บ้านปัญหาที่พบและชุมชนให้ความสำคัญทั้งขนาดของปัญหา ความรุนแรง และการตระหนักของชุมชนในการแก้ปัญหาหนึ่งในสามลำดับแรก คือการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่น ปัญหาดังกล่าวเป็นจุดเชื่อมโยงให้เกิดการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันของคนในชุมชนเพื่อให้ขนาดและความรุนแรงของปัญหาลดลง จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวโดยใช้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อให้เกิดความยั่งยืนในการดูแลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจั่วราย 3
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจั่วราย 3
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจั่วราย 3

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่
พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ชุมชนตำบลจั่วราย ที่อยู่ในความรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจั่วราย 3 อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

2.ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ตัวแทนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานการดูแลกลุ่มวัยรุ่นที่มาจาก หน่วยงานของสาธารณสุข พัฒนาชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนในพื้นที่ ผู้ปกครอง แม่บ้านสาธารณสุข อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) และเยาวชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เชิงปริมาณ ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง นักเรียนและผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการจำนวนกลุ่มละ 30 คน รายละเอียดมีดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์คือ เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขอำเภออินทร์บุรีและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3 ผู้ปกครองครูของโรงเรียนและแกนนำเยาวชนของโรงเรียนในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3

ระยะที่ 2 แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่น มีการพัฒนาโดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ที่มีประสบการณ์การดูแลกลุ่มวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงาน จำนวน 9 คน ได้แก่

1) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3 จำนวน 1 คน และจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 1 คน รวม 2 คน

2) หน่วยงานอื่น ๆ พัฒนาชุมชน และแม่บ้านสาธารณสุข จำนวน 2 คน

3) กลุ่มประชาชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน 1 คน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) 2 คน ครู 2 คน รวมทั้งหมด จำนวน 5 คน

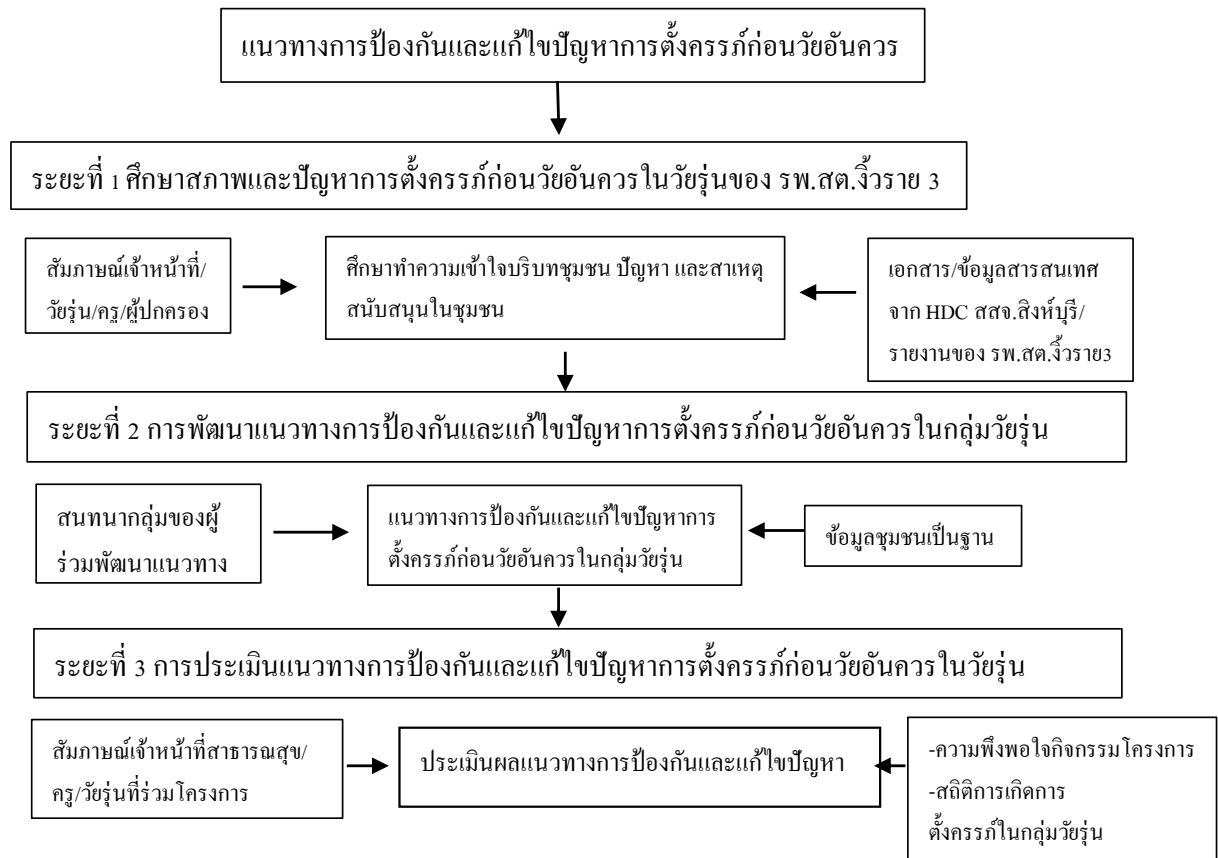
ระยะที่ 3 ประสิทธิภาพของแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรได้จาก

1) ความพึงพอใจในกลุ่มวัยรุ่นและผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มละ 30 คน รวม 60 คน และสัมภาษณ์ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครู ต่อแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหา

2) การติดตามสถานการณ์ของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในชุมชนตำบลจี้วราย 3

3.ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ ถึง ตุลาคม 2561 รวมระยะเวลา 9 เดือน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย (methodology) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) ที่เน้นการปฏิบัติการจริงในชุมชนเพื่อแก้ปัญหา ที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีความสนใจร่วมกัน โดยอาศัยความร่วมมือของทั้ง 2 ฝ่ายด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่เห็นว่าสามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้มีขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาดังกล่าวก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3

ระยะที่ 2 แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวก่อนวัยอันควรในวัยรุ่น มีขั้นตอนคือ

กิจกรรมที่ 1 นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานของชุมชนในการสร้างแนวทางดำเนินงานด้านการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่น

กิจกรรมที่ 2 พัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ระยะที่ 3 ประสิทธิภาพของแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรได้จาก

1) ความพึงพอใจในกลุ่มวัยรุ่นและผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการฯ และความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครู ต่อแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหา

2) การติดตามสถานการณ์ของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในชุมชนตำบลจี่วราย 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.1 การสัมภาษณ์ (interview) เพื่อเก็บข้อมูลในระยะที่ 1 การศึกษาบริบท และระยะที่ 3 ประสิทธิภาพของแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาตัวอย่างคำถาม

สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สาธารณสุข : “ในปัจจุบันนโยบายในการดูแลกลุ่มวัยรุ่นเป็นอย่างไรบ้าง”

ผู้ปกครอง: “เกิดปัญหาอะไรบ้างในการให้การดูแล และเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวท่านให้การแก้ไขอย่างไร”

1.2 การสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อเก็บข้อมูลในระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากับผู้ร่วมวิจัย

ตัวอย่างคำถามในการ Focus group เช่น ปัญหาที่ท่านพบในการดูแลกลุ่มวัยรุ่นมีอะไรบ้าง จากข้อมูลที่นำเสนอท่านคิดว่าจะมีแนวทางในการดำเนินงานอย่างไร

2. แบบสอบถามความพึงพอใจหลังการอบรมในเรื่องโครงการการดูแลกลุ่มวัยรุ่นในชุมชนระยะเวลาในการอบรม เนื้อหา กิจกรรมในการอบรม ผู้

ถ่ายทอดความรู้ และประโยชน์ของการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แบบสอบถามความพึงพอใจ มีมาตรการวัดคะแนน 3 ระดับ (3 หมายถึง มาก; 2 หมายถึง ปานกลาง; 1 หมายถึง น้อย) เกณฑ์การแปลผลความพึงพอใจในภาพรวม มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย

การแปลผล

2.34 - 3.00 มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

1.67 - 2.33 มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก
อยู่ในระดับปานกลาง

1.00 - 1.66 มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก
อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง

ผลการศึกษา (results)

ตอนที่ 1 ศึกษาบริบทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี่วราย 3 มีประชากร ทั้งหมด 2,268 คน เพศชาย 1,092 คน เพศหญิง 1,176 มีโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวน 2 โรงเรียน ปฐมศึกษา 1 โรงเรียน และโรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 1 โรงเรียน และมีจำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 179 คน เพศชาย 101 คน เพศหญิง 78 คน

จากการศึกษาข้อมูลจาก HDC ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี และสรุปรายงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี่วราย 3 พบว่าอัตราคลอดมีชีพต่อพันคน ในวัยรุ่นหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ปี พ.ศ. 2558 พบ 17.72 ปี พ.ศ. 2559 พบ 19.2 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (ข้อมูล HDC สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี)^[8] ส่วนข้อมูลการตั้งครรภ์วัยรุ่นหญิงอายุ 12 – 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ในปี 2557 – 2559 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี่วราย 3 ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของวัยรุ่นหญิง อายุ 12-15 ปี ที่ตั้งครรภ์ในปี 2557-2559

ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3

ปี	วัยรุ่น 12-15 ปีทั้งหมด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พ.ศ.2557	48	5	10.42
พ.ศ.2558	46	8	17.39
พ.ศ.2559	57	6	10.53

จากตาราง 1 ผลการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ปี 2557

สาเหตุ ปัญหาอุปสรรคของการดูแลกลุ่มวัยรุ่น

จากการสัมภาษณ์ผู้ในข้อมูลเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขอำเภออินทร์บุรี ผู้ปกครอง ครูของโรงเรียนในตำบลจี้วรายและแกนนำเยาวชน ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลรวมที่ได้จากการศึกษา เรื่องสาเหตุของการเกิดการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร มีดังนี้

1. ครอบครัว จากการวิเคราะห์ พบว่า ครอบครัวต้องประกอบอาชีพจึงมีเวลาใส่ใจกับบุตรที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นน้อย ครอบครัวขาดความอบอุ่นต้องอยู่กับ ตายาย ครอบครัวขาดความรู้ในการให้คำแนะนำ เรื่องการดูแลตนเองคิดว่าครูจะเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำที่ดีที่สุด

2. พฤติกรรมของวัยรุ่น จากการวิเคราะห์ พบว่า วัยรุ่นขาดความรู้ในเรื่องการคุมกำเนิด มีความอยากรู้อยากลอง รักสนุกโดยไม่ได้คำนึงถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น เกิดปัญหาทะเลาะกับพ่อแม่ จนเกิดการกระทำที่ประชดในทางที่ไม่ถูกต้อง

3. ขาดผู้ให้คำปรึกษา จากการวิเคราะห์ พบว่า เมื่อวัยรุ่นต้องการปรึกษาในเรื่องที่เกิดความเสี่ยงของพฤติกรรม เช่น การคุมกำเนิด การพูดคุยกับเพื่อนชาย

โดยคนนั้นต้องเก็บเรื่องที่ปรึกษาต้องเป็นความลับ และการเข้าถึงการคุมกำเนิดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์

4. สื่อต่าง ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า การคบเพื่อนชายของวัยรุ่นหญิงมาจากโลกโซเชียล (social media) เช่น เฟซบุ๊ก (facebook) ไลน์ (line) จึงทำให้เกิดพฤติกรรมทางด้านเพศ และเกิดการตั้งครรภ์

5. นโยบายการดูแล จากการวิเคราะห์ พบว่าการดูแลส่วนใหญ่มีการให้ความรู้ตามแนวทางที่กำหนดมาจากส่วนกลาง ในเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์ และการติดตามเยี่ยมโดยครู และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข แต่ไม่ได้มีการเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่น

การสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการมีส่วนร่วมผู้วิจัยร่วมการสนทนาคือ (1) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้แก่ (1.1) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3 และจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ (1.2) พัฒนาชุมชน (1.3) แม่บ้านสาธารณสุข (2) กลุ่มประชาชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ครู รวมทั้งหมดจำนวน 9 คน โดยมีกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล และการศึกษาจากข้อมูล

สารสนเทศ ในระยะที่ 1 เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการดำเนินกิจกรรมต่อไป เพื่อให้เกิดความคิดพื้นฐานร่วมกัน พร้อมทั้งชี้แจงบทบาทของผู้ร่วมสนทนา และกำหนดวัตถุประสงค์ของการสนทนา ร่วมกันคือ การพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของชุมชน ตำบลจี่วราย จากการสนทนามีประเด็นร่วม ดังนี้

1. การดูแลกลุ่มวัยรุ่นในชุมชนที่ดำเนินการอยู่ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และการบริการสาธารณสุข พบว่า

1.1 สถานศึกษา มีการให้ความรู้ด้านเพศศึกษา ในวิชาสุขศึกษา มีการติดตามเยี่ยมบ้านทั้งเด็กทั่วไป และเด็กที่มีภาวะเสี่ยงโดยครูประจำชั้น แต่พบว่าการให้คำปรึกษากับกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในวัยรุ่นไม่ทั่วถึงเนื่องจากความเหมาะสมด้านเวลา และความไว้วางใจในการขอรับคำปรึกษา

1.2 ครอบครัว มีการอบรมสั่งสอนถึงเรื่อง การรักษาวลสงวนตัวให้กับสมาชิกในครอบครัว แต่ไม่มีการพูดคุยกันถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงวัยนี้

1.3 ชุมชน พบว่า มีการให้การดูแลสอดส่อง โดยกลุ่ม อสม.เมื่อพบพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องเพศจะ พูดคุยกับเด็ก โดยมีการรักษาความลับ และมีการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลในการเพิ่มพูนความรู้ทักษะในการดำเนินชีวิตในวัยรุ่น

1.4 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี่วราย 3 พบว่ามี โครงการ ให้ความรู้กับ กลุ่ม วัยรุ่น ใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีการเยี่ยมบ้านวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงร่วมกับทีมสุขภาพ

2. แนวทางการดำเนินงานเพื่อลดการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น ผู้วิจัยกระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นโดยที่เป้าหมายคือการลดจำนวนการตั้งครรภ์ ก่อนวัยอันควร สรุปกิจกรรมและความรับผิดชอบของภาคีเครือข่ายในชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการดูแลกลุ่มวัยรุ่น ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงหน่วยงานและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้มีส่วนร่วมในชุมชนตำบลจี่วราย

หน่วยงาน	หน้าที่ความรับผิดชอบ
โรงเรียนและ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี่วราย 3	-จัดการอบรมเรื่องความรู้เรื่องเพศศึกษา การคุมกำเนิด การป้องกันเอดส์และโรคทางเพศสัมพันธ์ การป้องกันตัวเองในภาวะคับขัน และการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ และสร้างแกนนำในวัยรุ่น -แนะนำช่องทางในการเข้าถึงบริการ -บริการให้คำปรึกษา
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	-สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน
โรงพยาบาลแม่ข่าย (รพ.อินทร์บุรี)	-เชื่อมโยงบริการในการให้บริการคุมกำเนิด เช่น ผังยา คุมกำเนิด

ตาราง 2 แสดงหน่วยงานและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้มีส่วนร่วมในชุมชนตำบลจี่วราย (ต่อ)

หน่วยงาน	หน้าที่ความรับผิดชอบ
ชุมชน (ผู้นำชุมชน, อสม.)	-อสม.เข้ารับการอบรมเรื่องการให้คำปรึกษาเพื่อเป็น “แม่คนที่ 3” ในการดูแลกลุ่มวัยรุ่นในชุมชน
สร้างการสื่อสารร่วมกันในการเข้าถึงบริการ (วัยรุ่นในชุมชนและผู้ให้คำปรึกษา” แม่คนที่ 3)	-จัดตั้งกลุ่มไลน์เพื่อการพูดคุยกับ “แม่คนที่ 3” -จัดตั้งเฟชบุ๊กเพื่อการให้ความรู้และพูดคุยให้คำแนะนำ โดยวัยรุ่นที่เป็นแกนนำ
กลุ่มแม่บ้าน สาธารณสุข พัฒนาชุมชน ครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อสม.อบต.	-ติดตามเยี่ยมบ้านในเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยง -ติดตามเยี่ยมให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงบุตรในวัยรุ่นหลังการตั้งครรภ์ และให้กำลังใจในการดำเนินชีวิต

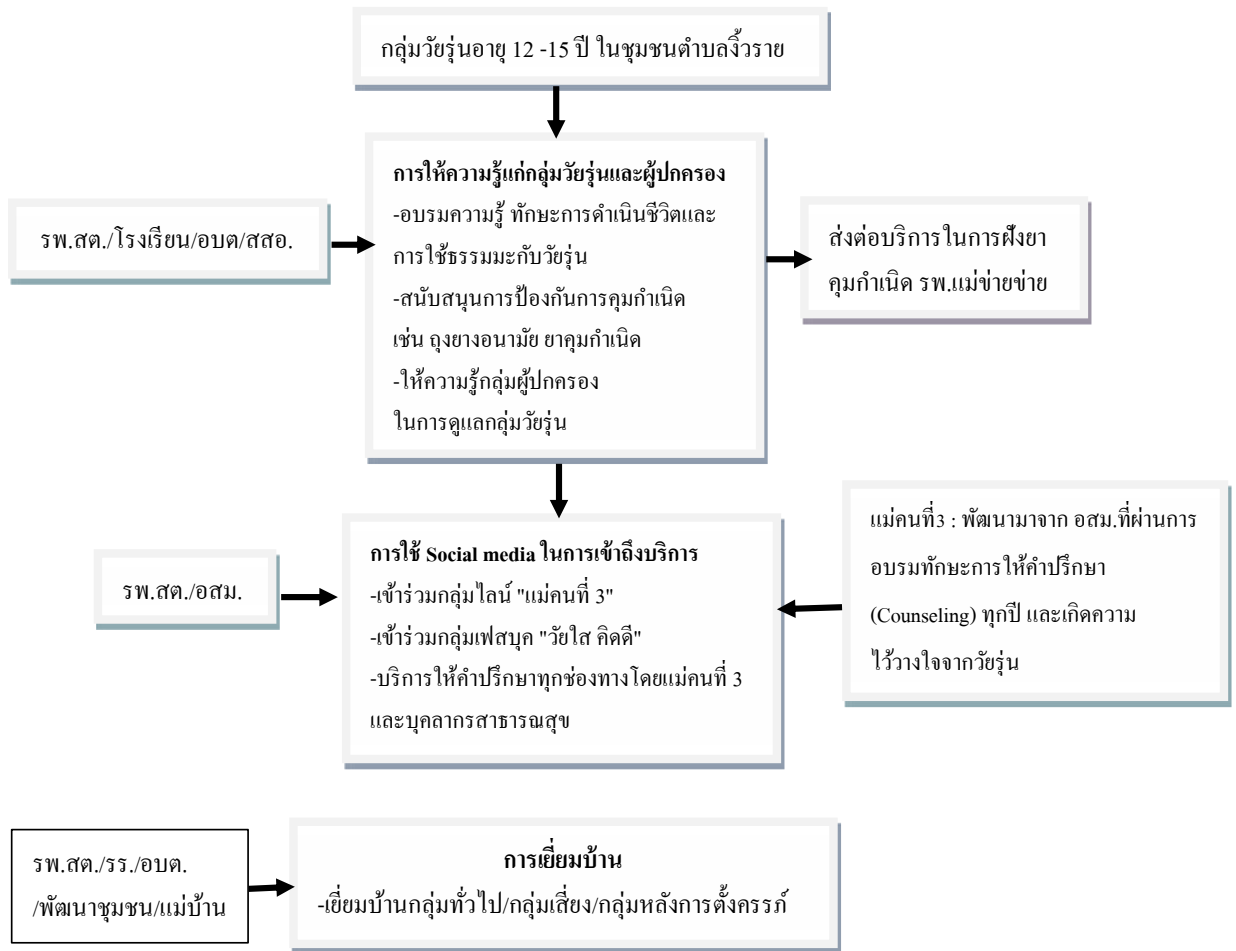
จากการสนทนากลุ่ม ได้ร่วมกันจัดทำแนวทาง เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการดำเนินงาน และสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างชัดเจน สรุป ได้ดังนี้

1) การอบรมความรู้ ทักษะแก่กลุ่มเยาวชน และผู้ปกครอง และมีการส่งต่อการคุมกำเนิดกับ โรงพยาบาลแม่ข่ายโดยมี รพ.สต./โรงเรียน/อบต./สสอ. รับผิดชอบและให้การสนับสนุน

2) การใช้ Social media ในการเข้าถึงบริการ กลุ่มไลน์ “แม่คนที่ 3” เฟชบุ๊ก “วัยใสคิดดี” และการให้ คำปรึกษา โดยมี รพ.สต./อสม.ในชุมชนรับผิดชอบ

3) การเยี่ยมบ้าน ทั้งวัยรุ่นกลุ่มปกติ/กลุ่มเสี่ยง/ หลังการตั้งครรภ์ โดยทุกภาคส่วนร่วมมือกันตามภาพ

2

ภาพ 2 แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 12-15 ปี ของชุมชนจี้วราย 3

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของชุมชนตำบลจี้วราย

จากการดำเนินงานตามแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของชุมชนจี้วรายเขตรับผิดชอบ รพ.สต.จี้วราย 3 จากการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยจึงได้มีการประเมินผลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) จากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มผู้ร่วมโครงการทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา

การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่น คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครู วัยรุ่นที่ร่วมโครงการ

จากการสัมภาษณ์ครูที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของชุมชนจี้วราย พบว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างโรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทำให้เกิดความชัดเจนและมีทิศทางทำให้กลุ่มวัยรุ่นได้รับการดูแลทั้งที่บ้าน โรงเรียน และการอยู่ในชุมชน

จากการใช้สอบถามประเมินผลหลังการจัด จำนวน 30 คน ผลการศึกษาตามตาราง 3
กิจกรรมของนักเรียน จำนวน 30 คน และผู้ปกครอง

ตาราง 3 ความพึงพอใจหลังการอบรมโครงการการพัฒนาแนวทางทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์
ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของชุมชนตำบลจี่วรายในกลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	นักเรียน (n=30)			ผู้ปกครอง(n=30)		
โครงการการดูแลกลุ่มวัยรุ่นใน ชุมชน	2.80	.407	มาก	2.87	.346	มาก
ระยะเวลาในการอบรม	2.57	.504	มาก	2.53	.507	มาก
เนื้อหา กิจกรรมในการอบรม	2.77	.430	มาก	2.87	.346	มาก
ผู้ถ่ายทอดความรู้	2.97	.183	มาก	2.97	.183	มาก
ประโยชน์ของการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	2.90	.305	มาก	2.93	.254	มาก
ภาพรวม	2.80	1.49	มาก	2.83	.149	มาก

จากตาราง 3 ความพึงพอใจทุกด้านอยู่ใน
ระดับมากในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งในกลุ่ม
นักเรียนและผู้ปกครอง

2) สถิติของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร
ของชุมชนตำบลจี่วรายโดยมีการรวบรวมตั้งแต่ปี พ.ศ.
2557 จนถึงหลังการดำเนินงานตามแนวทาง
การแก้ปัญหาในชุมชนตามตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวน ร้อยละวัยรุ่นหญิง อายุ 12-15 ปี ที่ตั้งครรภ์ในปี 2557-2561ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลจี่วราย 3

ปี	วัยรุ่น 12-15 ปีทั้งหมด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พ.ศ.2557	48	5	10.42
พ.ศ.2558	46	8	17.39
พ.ศ.2559	57	6	10.53
พ.ศ.2560	58	2	3.45
พ.ศ.2561	72	0	0

จากตาราง 4 พบว่าจำนวนการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของตำบลจี้วราย ปีพ.ศ.2557 – 2561 ลดลงหลังจากการจัดทำแผนพัฒนาแนวทางในการแก้ไขและป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรด้วยการมีส่วนร่วม

อภิปรายผล (discussion)

วัตถุประสงค์ข้อ (1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3

ศึกษาสภาพและปัญหาเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3 มีขั้นตอนในการศึกษาปัญหาของชุมชนด้วยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้ที่สามารถให้ข้อมูลของสภาพปัญหาในการดูแลกลุ่มวัยรุ่นในชุมชนตำบลจี้วรายเพื่อนำข้อมูลมาเป็นฐานในการแก้ไขปัญหา ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากกระบวนการค้นหาโดยใช้ข้อมูลของชุมชนเป็นฐานในการหาแนวทางการแก้ปัญหาของชุมชนของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการพัฒนาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของ สมใจ วิจิตรกุล^[7] ที่มีขั้นตอนการเริ่มต้นจากการศึกษาชุมชน การวิเคราะห์ชุมชน การวางแผนและโครงการพัฒนาชุมชน ดำเนินงานพัฒนาชุมชน การประเมินผล และการทบทวนเพื่อการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค และสอดคล้องกับการศึกษาของสำเริง คัดตนรัมย์ และจารุวรรณ ไตรทิพย์สมบัติ^[9] เรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นตำบลกระสัง อำเภอนอูง จังหวัดบุรีรัมย์ และศศิธร จารยัญญและคณะ^[5] เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายตำบลคูเมือง อำเภอกูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ต้องมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้มีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่

วัตถุประสงค์ข้อ (2) เพื่อพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3

การพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจี้วราย 3 มีกิจกรรม 2 ขั้นตอน คือการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาบริบทของปัญหาในระยะที่ 1 เพื่อให้มีข้อมูลที่ใช้ในพัฒนางานเหมือนกันและตั้งเป้าหมายร่วมกัน คือการพัฒนาแนวทางฯ และขั้นที่ 2 การสนทนากลุ่มโดยผู้เข้าการสนทนาเกิดจากทุกภาคส่วนในชุมชน ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์เนื่องจาก

การใช้การมีส่วนร่วมของชุมชนตามแนวทางการสร้างเสริมสุขภาพระดับชุมชน เป็นกระบวนการสร้างความสามารถของบุคคลและชุมชนในการดำเนินชีวิตให้ไปสู่การมีสุขภาวะ เป็นการเพิ่มสมรรถนะให้คนควบคุมปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพ และส่งผลให้บุคคลมีสุขภาพดีขึ้น หลักการสร้างเสริมสุขภาพระดับชุมชน มีแนวคิดหลัก คือ การใช้การศึกษาข้อมูลพื้นฐานชุมชน ใช้กลวิธีการสร้างเสริมสุขภาพที่หลากหลาย และหัวใจสำคัญคือการสร้างการมีส่วนร่วม สร้างความเป็นหุ้นส่วนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การระบุปัญหาและแนวทางการแก้ไข การลงมือปฏิบัติและการประเมินผล^[10] สอดคล้องกับศศิธร จารยัญญ และคณะ^[5] เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยการมีส่วนร่วมของภาคี

เครือข่ายตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร จำแนกการมีส่วนร่วมโดยภาคีเครือข่ายได้เลือกแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ (1) การจัดกิจกรรมณรงค์สร้างกระแส และสร้างค่านิยมเรื่องเพศสัมพันธ์ที่มีสุขภาวะ (2) การพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อเพิ่มทักษะชีวิต (3) การจัดเวรยามออกตรวจในพื้นที่เสี่ยง และ (4) การเฝ้าระวังและติดตามเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ตลอดระยะเวลาของการดำเนินกิจกรรมภาคีเครือข่ายและชุมชนมีส่วนร่วมครบทุกขั้นตอนมีการระดมทุนทั้งจากภายในและภายนอกชุมชน และมีการจัดการทรัพยากรเพื่อการแก้ปัญหาด้วยตนเองส่งผลให้วัยรุ่นมีความรู้และมีทักษะปฏิเสธ

วัตถุประสงค์ข้อ (3) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจัวราย 3

การศึกษาประสิทธิผลนี้มีการศึกษา 2 ส่วน ส่วนแรกการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาถึงการใช้แนวทางที่สร้างขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาผลลัพธ์การดำเนินงานที่ส่งผลต่อกลุ่มวัยรุ่นในด้านสถิติการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เนื่องมาจากการประเมินผลได้ครอบคลุมทั้งด้านการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดขึ้น และผลลัพธ์ที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมายที่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาคือลดอัตราการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร การศึกษาของ วรวรรณ์ ทิพย์วาริรัมย์ และนันท์ นภัส สารพานิช^[4] ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกและศึกษาผลของรูปแบบการป้องกันฯ โดยใช้ผลของโปรแกรมในเรื่องความรู้เรื่องโรคติดต่อที่สอดคล้องกับการรูปแบบการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ประกอบด้วย ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทักษะการใช้ถุงยางอนามัย การป้องกันการตั้งครรภ์ และการจัดการปัญหาที่เกิดจากเพศสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ (recommendations)

1. ควรนำแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจัวราย 3 ไปดำเนินการอย่างต่อเนื่องและควรประเมินผลแนวทางฯ เพื่อการพัฒนาต่อเนื่อง

2. แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรที่ถูกพัฒนาขึ้นตามบริบทของชุมชนนี้เป็นแนวทางให้บุคลากรด้านสุขภาพนำไปขยายผลต่อยอดโดยประยุกต์กิจกรรมให้เข้ากับบริบทของตนเอง

3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนที่มีส่วนร่วมในการสร้างแนวทางทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ควรมีส่วนในการถ่ายทอดแนวทางสู่พื้นที่ใกล้เคียงเพื่อก่อให้เกิดความเป็นเจ้าของและเกิดความภาคภูมิใจ

การปกป้องสิทธิกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยให้ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เรื่องวัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงสิทธิในการถอนตัวจากโครงการการปฏิเสธข้อมูล มีการรักษาความลับข้อมูล และการนำเสนอผลการวิจัย

ในภาพรวม โดยมีได้ระบุมผลการศึกษารายบุคคล รวมทั้งการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี หมายเลข EC 4/2561

เอกสารอ้างอิง (references)

- [1] ฉัตรจงกล ดุลยนิษกะและคณะ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลของการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของสตรีวัยรุ่นในจังหวัดพัทลุง. การประชุมภาคใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 8 วันที่ 22 มิถุนายน 2560. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่; 2560.
- [2] ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร. ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิทยา; 2545.
- [3] นันทิwa สิงห์ทอง และคณะ. พฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร โรงเรียนมัธยมศึกษา ตำบลบ้านแปรง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2 ในวันที่ 18 – 19 มิถุนายน 2558, นครราชสีมา : วิทยาลัยนครราชสีมา; 2558.
- [4] วรวรรณ ทิพย์วาริรัมย์ และนันทน์ภัทสารพานิช. การพัฒนาโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารการพยาบาลและสุขภาพ 2555; 5 : 94 – 106.
- [5] ศศิธร จารยคุณและคณะ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิชาการสาธารณสุข 2558; 24 : 14 – 23.
- [6] ศรีเพ็ญ ดันติเวสส และคณะ. สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย. นนทบุรี : กรมอนามัย; 2556.
- [7] สมใจ วินิจกุล. อนามัยชุมชน กระบวนการวินิจฉัยและการแก้ปัญหา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พันนิพับบลิชิ่ง; 2550.
- [8] สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี. สรุปผลการดำเนินงานในวัยรุ่น. สิงห์บุรี : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี; 2561.
- [9] สำเริง คัดตนรัมย์ และจารุวรรณ ไตรทิพย์สมบัติ. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นตำบลกระสัง อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิชาการ สคร.9 2562; 25 : 78 – 87.
- [10] อภาพร เผ่าวัฒนา. การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน: การประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คลังนานาวิทยา; 2556.